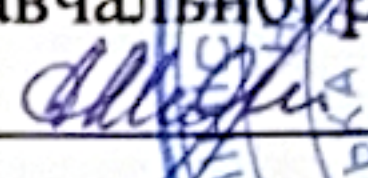

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
Факультет філології, психології та педагогіки

Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
та навчальної роботи
 А.М. Мартиненко
« 30 » 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Практикум з сенсорного розвитку дітей дошкільного віку»
(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
(код і назва спеціальності)

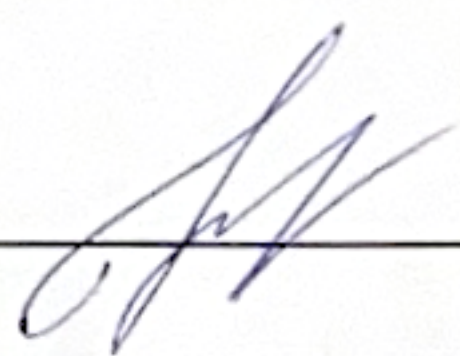
Полтава
2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Практикум з сенсорного розвитку дітей дошкільного віку» для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», 2023 року.

Розробник: Клевака Л.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки.

Погоджено:

Гарант освітньої програми Клевака Л.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

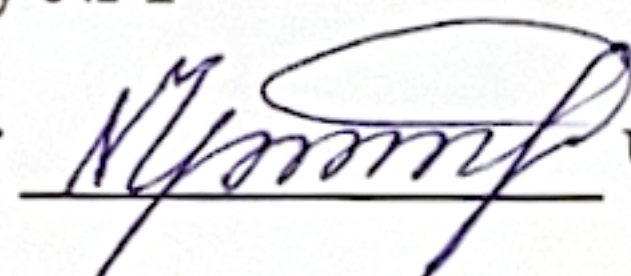
Протокол від «27» серпня 2024 року №1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Шевчук В. В.

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Чернишов В. В.

«29» серпня 2024 року

© Клевака Л.П., 2024 рік

© Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-ий
		Семестр
		4-ий
	Лекції	
Індивідуальне завдання – не передбачено планом	Ступінь вищої освіти: бакалавр	20 год.
		Практичні, семінарські
		22 год.
		Самостійна робота
		78 год.
		Вид контролю: Диференційований залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 42/78.

2. Мета навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Практикум з сенсорного розвитку дітей дошкільного віку» полягає у підготовці студентів до ґрунтовного аналізу провідних проблемних питань теорії та практики сенсорного виховання дітей дошкільного віку; ознайомленні з внутрішньо зумовленими та зовнішньо спричиненими труднощами реалізації завдань сенсорного розвитку, виховання та навчання дітей дошкільного віку; формування готовності до реалізації шляхів вирішення актуальних проблем сенсорного розвитку дошкільників; формуванні професійної компетентності через орієнтацію на втілення принципу дитиноцентризму в освіті.

Протягом опанування курсу студенти повинні набути таких компетентностей:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Попередньо опановані дисципліни: «Психологія дитяча», «Психологія дитячої творчості», «Вікова фізіологія з основами медичних знань».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Основні завдання навчальної дисципліни спрямовані на досягнення програмних результатів навчання:

Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

Планувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей та потреб дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
			приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	
82-89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	С	Добре	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.

64-73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем. але допускає значну кількість	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	E	Достатньо	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у Здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі заліку.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік; стандартизовані тести, які вирішуються на практичних заняттях; презентації результатів виконаних завдань самостійної роботи.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретико-методологічні основи сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.

Ознайомлення з поняттями «сенсорна інтеграція». Історико-педагогічні аспекти проблеми сенсорного розвитку дітей. Методика сенсорного розвитку дітей раннього і дошкільного віку в історичному минулому.

Практичне заняття №1.

Тема 2. Сенсорний розвиток дітей дошкільного віку: сутність і структура.

Сучасні підходи до визначення змісту сенсорного розвитку дітей. Психолого-педагогічна сутність феномена «сенсорний розвиток дітей». Компонентно-структурний склад сенсорного розвитку дітей.

Практичне заняття №2.

Тема 3. Практика сенсорного розвитку дітей у контексті світових тенденцій розвитку дошкільної освіти.

Здобутки зарубіжних практиків в оптимізації сенсорного розвитку дітей. Актуалізація сенсорного розвитку дітей в контексті здобутків вітчизняних проєктів. Природне і спеціально створене розвиваюче середовище сенсорного розвитку дітей. Порівняльна характеристика феноменів «технологія і «методика».

Практичне заняття №3.

Тема 4. Функціонування та корекція систем сенсорного сприйняття.

Пропріоцептивна система. Вестибулярна система. Тактильна система. Аудіювальна система. Візуальна система. Смакова та нюхова системи.

Практичне заняття №4.

Тема 5. Педагогічна технологія сенсорного розвитку дітей раннього віку.

Особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку за віковими характеристиками перших трьох років. Організація сенсорного розвитку дітей раннього віку. Характеристика рівнів сенсорного розвитку дітей раннього віку. Діагностування як інструментарій вирішення педагогічних умов сенсорного розвитку дітей раннього віку. Показники емоційно-соціального розвитку дитини другого року життя. Показники пізнавального розвитку дитини другого року життя. Показники мовного розвитку дитини другого року життя. Показники екологічного розвитку дитини другого року життя. Показники художньо-естетичного розвитку дитини другого року життя.

Практичне заняття №5.

Практичне заняття №6.

Тема 6. Педагогічна технологія сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.

Особливості сенсорного розвитку дітей дошкільного віку за віковими характеристиками. Організація сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. Характеристика рівнів сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. Діагностування як інструментарій вирішення педагогічних умов сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. Методика дослідження рівня сформованості уявлень про сенсорні еталони в дітей дошкільного віку.

Практичне заняття №7.

Практичне заняття №8.

Тема 7. Технології сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.

Ігрові технології на заняттях з сенсорного розвитку під час освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Технології сенсорного розвитку в умовах дистанційного навчання. Використання дидактичних ігор для сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. Конспекти занять для сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.

Практичне заняття №9.

Практичне заняття №10.

Тема 8. Практичні аспекти роботи з дітьми з сенсорними порушеннями.

Складання сенсорного профілю дитини. Сенсорна дієта. Формування сприятливого середовища в ЗДО.

Практичне заняття №11.

8. Структура навчальної дисципліни

2	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	ін д	с.р.	
І змістовий модуль.						
Тема 1. Теоретико-методологічні основи сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.	12	2	2			8
Тема 2. Сенсорний розвиток дітей дошкільного віку: сутність і структура.	14	2	2			10
Тема 3. Практика сенсорного розвитку дітей у контексті світових тенденцій розвитку дошкільної освіти.	14	2	2			10
Тема 4. Функціонування та корекція систем сенсорного сприйняття.	14	2	2			10
Тема 5. Педагогічна технологія сенсорного розвитку дітей раннього віку.	16	2	4			10
Тема 6. Педагогічна технологія сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.	18	4	4			10
Тема 7. Технології сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.	18	4	4			10
Тема 8. Практичні аспекти роботи з дітьми з сенсорними порушеннями.	14	2	2			10
Усього годин	120	20	22			78

9. Перелік питань для семінарських занять

№ з/п	Назва питання	Кількість годин для денної форми навчання
	Семінарські заняття не передбачені	-

10. Перелік питань для практичних занять

№ з/п	Назва питання	Кількість годин для денної форми навчання
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. 1. Ознайомлення з поняттями «сенсорна інтеграція». 2. Історико-педагогічні аспекти проблеми сенсорного розвитку дітей. 3. Методика сенсорного розвитку дітей раннього і дошкільного віку в історичному минулому.	2
2	Тема 2. Сенсорний розвиток дітей дошкільного віку: сутність і структура. 1. Сучасні підходи до визначення змісту сенсорного розвитку дітей. 2. Психолого-педагогічна сутність феномена «сенсорний розвиток дітей». 3. Компонентно-структурний склад сенсорного розвитку дітей.	2
3	Тема 3. Практика сенсорного розвитку дітей у контексті світових тенденцій розвитку дошкільної освіти. 1. Здобутки зарубіжних практиків в оптимізації сенсорного розвитку дітей. 2. Актуалізація сенсорного розвитку дітей в контексті здобутків вітчизняних проєктів. 3. Природне і спеціально створене розвиваюче середовище сенсорного розвитку дітей. 4. Порівняльна характеристика феноменів «технологія і «методика».	2
4	Тема 4. Функціонування та корекція систем сенсорного сприйняття. 1. Пропріоцептивна система. 2. Вестибулярна система. 3. Тактильна система. 4. Аудіовальна система. 5. Візуальна система. 6. Смакова та нюхова системи.	2
5,6	Тема 5. Педагогічна технологія сенсорного розвитку дітей раннього віку. 1. Особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку за віковими характеристиками перших трьох років. 2. Організація сенсорного розвитку дітей раннього віку. 3. Характеристика рівнів сенсорного розвитку дітей раннього віку. 4. Діагностування як інструментарій вирішення педагогічних умов сенсорного розвитку дітей раннього віку. 5. Показники емоційно-соціального розвитку дитини другого року життя. 6. Показники пізнавального розвитку дитини другого року життя. 7. Показники мовного розвитку дитини другого року життя. 8. Показники екологічного розвитку дитини другого року життя. 9. Показники художньо-естетичного розвитку дитини другого року життя.	4
7,8	Тема 6. Педагогічна технологія сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.	4

	1. Особливості сенсорного розвитку дітей дошкільного віку за віковими характеристиками. 2. Організація сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. 3. Характеристика рівнів сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. 4. Діагностування як інструментарій вирішення педагогічних умов сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. 5. Методика дослідження рівня сформованості уявлень про сенсорні еталони в дітей дошкільного віку.	
9,10	Тема 7. Технології сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. 1. Ігрові технології на заняттях з сенсорного розвитку під час освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. 2. Технології сенсорного розвитку в умовах дистанційного навчання. 3. Використання дидактичних ігор для сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. 4. Конспекти занять для сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.	4
11	Тема 8. Практичні аспекти роботи з дітьми з сенсорними порушеннями. 1. Складання сенсорного профілю дитини. 2. Сенсорна дієта. 3. Формування сприятливого середовища в ЗДО.	2
Усього		22

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ з/п	Назва питання	Кількість годин для денної форми навчання
	Лабораторні заняття не передбачені	-

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися працювати з літературними джерелами та електронними носіями, складати конспекти, аналізувати теоретичний матеріал, складати порівняльні таблиці, структурно-логічні схеми, порівнювати різні наукові концепції, теорії, закономірності та робити висновки, розв'язувати педагогічні задачі.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять (написання конспекту, складання таблиць, структурно-логічних схем тощо);
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій програмі навчальної дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри психології та педагогіки);
- підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми навчання
1.	Історико-педагогічні аспекти проблеми сенсорного розвитку дітей.	8
2.	Сучасні підходи до визначення сенсорного розвитку дітей.	10
3.	Природне і спеціально створене розвиваюче середовище сенсорного розвитку дітей.	10
4.	Смакова та нюхова системи.	10
5.	Показники емоційно-соціального розвитку дитини раннього віку. Показники мовного розвитку дитини раннього віку. Показники художньо-естетичного розвитку дитини раннього віку.	10
6.	Методика дослідження рівня сформованості уявлень про сенсорні еталони в дітей дошкільного віку.	10
7.	Конспекти занять для сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.	10
8.	Формування сприятливого середовища в ЗДО.	10
Усього		78

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, практичних занять, консультацій, практичні – при проведенні практичних занять. Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення. До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Репродуктивний, проблемний та частково-пошуковий методи навчання.

Методи публічного виступу, усного та письмового контролю та самоконтролю.

Метод проєктів.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому лабораторному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій

або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Види робіт/ контролю	Перелік тем										
	Тема 1	Тема 2	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.	Тема 6.	Тема 7.	Тема 8.			
	Практичне заняття										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Опитування	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Виконання завдань практичного заняття				4	4	4	4	4	4	4	4
Модульна контрольна робота											11
Виконання завдань самостійної роботи	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Всього за темами	3	3	3	7	12	12	12	12	12	12	18
Диференційований залік	30										
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100										

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
1	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
0,5	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичного заняття

Бали	Критерії оцінювання
4	Виконання завдань практичного заняття здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
3	Виконання завдань практичного заняття здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
2	Завдання практичного заняття виконано із суттєвими помилками.
1	Завдання практичного заняття виконано та результати не відповідають поставленим завданням.
0	Завдання практичного заняття не виконано.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
11	Відповідь надана у письмовій формі, повна (не менше 90% потрібної інформації) та правильна.
9	Відповідь надана у письмовій формі, достатньо повна (не менше 75% потрібної інформації) або повна з незначними неточностями.
7	Відповідь надана у письмовій формі, неповна (не менше 60% потрібної інформації) з несуттєвими помилками.
5	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 30% потрібної інформації) із помилками.
3	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 15% потрібної інформації) із суттєвими помилками
0	Відповідь відсутня.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку

Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. Тестування	0-10	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 10 = 10$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
2, 3. Питання макс. по 10 балів	9-10	Питання розкриті повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	6-8	Питання розкриті, матеріал викладений у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	3-5	Питання розкриті в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0-2	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином:

- робота на практичних заняттях (усні відповіді, виконання завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях не оцінюється в балах. Пропуски практичних занять підлягають обов’язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене практичне заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів. При тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів у випадку диференційованого заліку), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. «Практикум з сенсорного розвитку дітей дошкільного віку»: методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / Укл. Л. П. Клевака. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 року. 16 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Айрес Е.Д., Роббінс Д. Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку. Київ : Видавництво Р. Бурлаки, 2024. 266 с.

2. Гребенюк Т.М. Спеціальна методика сенсорного виховання дітей з порушеннями зору : навч. посіб. / Т.М. Гребенюк, Г.П. Серпутько; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ : Кафедра, 2019. 207 с.
3. Мусевич В. Феномени сенсорного розвитку дітей: підручник Київ : Видавничий центр «Академія», 2014. 210 с.
4. Кривоніс М., Дроботій О. Сенсорний розвиток дошкільнят. Ранній вік. Харків : Ранок, 2015. 192 с.
5. Кривоніс С.Д., Дроботій О.Л. Сенсорний розвиток дошкільнят. 3-4 роки. Харків : Ранок, 2021. 180 с.
6. Попович О.М. Теорія та практика підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи з дітьми раннього віку в сенсорно збагаченому середовищі : монографія / ред.: Л.В. Зданевич; Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. Хмельницький : Цюпак А.А., 2022. 443 с.
7. Hong C.S., Rumford H. Sensory Motor Activities for Early Development. A Practical Resource. London :Taylor & Francis, 2020. 238 p.

Допоміжна

1. Азарова Л.Г., Франчук Н.П. Організація ігрової діяльності дошкільників як соціально-педагогічна проблема. Київ: Наукові роботи, 2016. С. 9–15.
2. Барабашова І.А. Неперервність сенсорного розвитку особистості: дошкільня, шкільна освіта. *Педагогічний дискурс : зб. наук. пр.* 2013. Вип. 14. С. 42-48.
3. Бондар В.І, Ільченко А.М. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтесорі: навч. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2009. 252 с.
4. Грама Н.Г. Сенсорний розвиток дітей раннього віку: теорія і практика: монографія. Одеса : Книга, 2018. 239 с.
5. Денисенко Т.А. Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей раннього віку як передумова формування обдарованої особистості. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2013. № 11. С. 47–52.
6. Дичківська І.М., Поніманська Т.І. М. Монтесорі: теорія і технологія. Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей раннього віку, як передумова формування обдарованої особистості. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2013. №11. С.47–52.
7. Клевака Л.П. Розробка індивідуальних навчальних програм для дітей дошкільного віку з використанням інтерактивних платформ / Л.П. Клевака, О.І. Гришко, В.І. Іщенко. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 10 (44). С. 216–229.
8. Клевака Л.П. Сенсорне виховання в педагогіці Марії Монтесорі / Л.П. Клевака // *Тези 75-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»* (Полтава, 02 трав.–25 трав. 2023 р.). Т. 2. С. 207–209.
9. Клевака Л.П. Сучасні тенденції у дошкільній освіті: глобальний огляд та практична реалізація / Г.П. Барсуковська, Л.П. Клевака, С.В. Юлдашева. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 5 (33). С. 999–1011.
10. Клевака Л.П. Sandplay як спосіб зняття внутрішнього напруження дитини дошкільного віку. *Література, психологія, педагогіка у ракурсах взаємодії : матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Бахмут, 4 листоп. 2021 р.). Бахмут : ДДПУ, 2021. С. 137-141.
11. Клевака Л.П. Особливості організації занять з музикотерапії в роботі з дошкільниками інклюзивної групи ЗДО / О.І. Гришко, Л.П. Клевака. *Соціальна робота в сучасному суспільстві: тенденції, виклики, перспективи* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 28 лют. 2020 р. Полтава : ППЕП, 2020. С. 46-52.
12. Малікова Ю. В. Педагогічні умови сенсорного розвитку дітей старшого дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва : автореф. дис... канд. пед. наук :

13.00.08. Одеса: Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К.Д.Ушинського, 2009. 21 с.

13. Освітній напрям "Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі". Витяг із Базового компонента дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2021. № 7. С. 8–10.

14. Потеряєва Т. М. Особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти / Т. М. Потеряєва, К. Л. Крутій // Інновації в дошкільній освіті: теорія перспективи шляхи запровадження у практику : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф., 28 берез. 2024 р. / за заг. ред. Ю. О. Демидової. – Маріуполь : МДУ, 2024. – С. 18–21.

15. Свійонтик О. Сенсорне виховання як основа розумового розвитку дітей дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2021. №1. С. 79-83.

16. Сенсорний розвиток: з досвіду роботи. 5–6(7) років / Авт.-упоряд. М.Л. Кривоніс, О.Л. Дроботій. Харків : Ранок, 2012. 256 с.

17. Сенсорно-пізнавальний розвиток: основні терміни та поняття. *Вихователь-методист*. 2021. № 9. С. 9.

18. Чепіль М., Дудник Н. Педагогіка Марії Монтессорі: навч-метод. посіб. Київ : "Слово", 2017. 314 с.

19. Федорович А.В. Особливості ознайомлення дітей з кольором у системі сенсорного виховання Марії Монтессорі. *Молодь і ринок*. 2016. № 9. С. 53–57.

20. Meaningful Participation and Sensory Processing / A. Bailliard, B. Engel-Yeger, C. Brown, W. Dunn. Lausanne : Frontiers Media SA , 2022. 320 p.

19. Інформаційні ресурси

Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=5780>